

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-29 (Devralma)
Karar Sayısı : 18-22/380-187
Karar Tarihi : 05.07.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Esin AYGÜN, Nazif IŞIK, Elif Nurdan ŞARBAK

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Bayerische Motoren Werke Aktiengesellschaft
- Daimler AG
Temsilcileri Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. K. Korhan YILDIRIM, Av. Ali Kağan UÇAR,
Av. Hilal ÖZÇELİK
Çitlenbik Sokak No:12 Yıldız Mahallesi Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Bayerische Motoren Werke Aktiengesellschaft ve Daimler AG tarafından beş iş kolundaki (otomobil paylaşım hizmetleri, yolculuk paylaşım hizmetleri, park hizmetleri, şarj hizmetleri ve diğer (talep üzerine verilen) mobilite hizmetlerinin bir araya getirilerek beş ortak girişim ve ilgili markaları yönetmek ve lisanslama faaliyetlerini yürütmek üzere bir ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 25.05.2018 tarih ve 4143 sayılı ile giren ve eksiklikleri en son 25.06.2018 tarihinde tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 27.06.2018 tarih ve 2018-4-29/Öİ sayılı Devralma Öninceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, söz konusu devralma işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) İlgili başvuruda; Bayerische Motoren Werke Aktiengesellschaft (BMW) ve Daimler AG (DAIMLER) tarafından beş iş kolundaki mobilite hizmetlerinin (otomobil paylaşım, yolculuk paylaşım (araç çağırma), park hizmetleri, otomotiv şarj hizmetleri ve diğer [talep üzerine] mobilite hizmetleri) bir araya getirilerek beş adet, bu beş adet teşebbüsü yönetmek için de bir adet olmak üzere altı tane ortak girişim kurulacağı belirtilerek; söz konusu işleme 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) çerçevesinde izin verilmesi talep edilmiştir.
- (5) BMW ve DAIMLER işlemin tamamlanmasının ardından beş işkolundaki mobilite hizmetlerini bir araya getirerek altı ortak girişimin ortak kontrolünü devralacaktır. Ortak girişimler tarafların otomobil paylaşım hizmetleri, yolculuk paylaşım (ride hailing) hizmetleri, park hizmetleri, şarj hizmetleri ve diğer (talep üzerine verilen) mobilite hizmetlerini bir araya getirecek olup, kurulacak altıncı ortak girişim ilgili markaları yönetecek ve bunları diğer Ortak Girişim Teşebbüsleri'ne (OGT) lisanslayacaktır; dolayısıyla BMW ve Daimler'in bu alanlardaki mevcut işleri OGT'lere devredilecektir.

- (6) BMW otomobil paylaşım hizmeti sunan DriveNow'u, otomobil ve yolculuk paylaşım hizmeti sunan ReachNow'u, dijital park ödeme hizmeti sunan Parkmobile ile Parknow'u ve otomotiv şarj istasyonu hizmeti sunan Chargenow'u; DAIMLER ise otomobil paylaşım hizmeti sunan Car2go'yu, taksi çağırma hizmeti sunan Mytaxi'yi, çeşitli ulaşım araçlarıyla kombineli çok doruklu platform hizmeti sunan Moovel'i ortak girişim teşebbüslerine aktaracak, ortak girişim teşebbüsleri otomobil paylaşımı, yolculuk paylaşımı, park, otomotiv şarj ve çok doruklu platform hizmetleri alanlarında faaliyet gösterecektir.
- (7) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin üçüncü fıkrasında; *"Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir. Bu tür işlemlerde, işlem taraflarının her biri devralan olarak kabul edilir."* hükmüne yer verilmiştir. Anılan hüküm çerçevesinde, ortak girişimler bakımından aranan koşullar; kurulan ortak girişim şirketinin kurucu teşebbüsler tarafından ortak kontrol altında tutulması ve kurulan şirketin bağımsız bir iktisadi varlık (tam işlevsellik) niteliği taşımasıdır.
- (8) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'un (Kılavuz) 48. maddesinde iki ya da daha fazla teşebbüs ya da kişinin başka bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama imkânına sahip olması durumunda ortak kontrolden söz edileceği vurgulanmış, ortak kontrole örnek olarak da; oy haklarında ya da karar alma organlarına atamada eşitlik, veto hakları ve oy haklarının ortaklaşa kullanılması sayılmıştır. Bu kapsamda Bildirim Formunda BMW ve DAIMLER'in Mytaxi dışındaki her bir ortak girişimde %50'şer hisse sahibi olacağı¹, her bir OGT'ye iki icrai yönetici (CEO ve CFO) tayin edileceği ve bu yöneticilerin atanma ve işten çıkarılmalarına ilişkin kararların tarafların oy çokluğu ile verileceği, OGT'lerin iş planlarının yeni yönetimleri tarafından geliştirileceği ve bu iş planlarının BMW ve DAIMLER tarafından ortak bir şekilde onaylanmak zorunda olduğu, beş iş alanının CEO'larından oluşan Ortak Girişim Kurulu oluşturulacağı ve bu kurulun iş alanlarının stratejik odaklarından sorumlu olacağı ve bu kapsamda birden fazla iş alanı üzerinde etki oluşturan hususlarda kararlar alacağı ve OGT'lere kılavuzluk edeceği, OGT'lerin iş planlama ve bütçe hususlarına ilişkin kararların nitelikli çoğunluk ile alınacağı dolayısıyla tarafların stratejik kararlara yönelik veto yetkisine sahip olduğu ifadeleri göz önünde bulundurulduğunda kurulacak ortak girişim teşebbüslerinin, işlem taraflarının ortak kontrolünde olacağı anlaşılmıştır.
- (9) Bir ortak girişimin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir yoğunlaşma olarak kabul edilmesi için aranan kriterlerden bir diğeri de, kurulacak işletmenin bağımsız bir iktisadi varlık niteliği taşımasıdır. Söz konusu kriter ile, kurulacak olan ortak girişimin kurucularından bağımsız olarak ilgili pazarda faaliyetlerini kalıcı olarak sürdürebilen ayrı bir teşebbüs olarak tanımlanıp tanımlanamayacağını tespit etmek amaçlanmaktadır. Bildirim Formunda yer alan bilgilerden ortak girişim şirketinin, kendi yönetim organizasyonuna, mali kaynaklara ve personele sahip olacağı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Bildirim Formu'nda yer alan OGT'lerin sadece BMW ve DAIMLER için özel bir hizmet vermeyeceği, üçüncü kişilerle potansiyel iş ilişkilerine odaklanacağı ve pazarda kendi erişimini ve varlığını sağlayacağı, ana şirketlerle güçlü bir alım ve satım ilişkisinin bulunmayacağı, ana şirketlerin OGT'ler için yararlı bir teknoloji geliştirmeleri durumunda bunları normal pazar koşulları çerçevesinde

¹ (.....)

OGT'lere lisanslayacağı, OGT'lerin belirsiz süreli kurulduğu ve haklı gerekçelerle fesih halleri dışında en erken 31 Aralık 2040 tarihinde feshedilebileceği açıklamaları ile OGT'ler ile işlem tarafları arasında sınırlı bir ilişki olacağı ve OGT'lerin ana şirketlerden elde ettikleri cironun OGT'lerin toplam cirosunun %10'unu aşmayacağına beklendiği dikkate alındığında, OGT'lerin bağımsız iktisadi varlık niteliği taşıyacağı anlaşılmıştır. Nitekim Kılavuz'un 86. maddesinde ortak girişimin cirosunun %50'den fazlasını üçüncü kişilere yaptığı satışlardan elde etmesinin tipik olarak bir tam işlevsellik göstergesi olacağı belirtilmiştir.

- (10) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, OGT'ler tam işlevsel bir ortak girişim niteliğini haiz olup bildirim konusu işlem 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemidir. Taraflara ilişkin ciro bilgileri incelendiğinde, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca belirlenen eşiklerin aşılmış olduğu ve bu sebeple bahse konu işlemin bildirim tabi olduğu anlaşılmıştır.
- (11) 2010/4 sayılı Tebliğ ekinde yer alan Bildirim Formu'nun 5.2. maddesine göre; etkilenen pazarlar, bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve taraflardan en az ikisinin aynı ürün pazarında veya taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyette bulunduğu bir ürün pazarının alt veya üst pazarında faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları olarak tanımlanmıştır. BMW küresel çapta binek araç ve motosiklet üretim, pazarlama, satış ve satış sonrası hizmet pazarında faaliyet göstermektedir. Buna ek olarak satışlarını desteklemek amacıyla finansal hizmet, sigortacılık ve mobilite hizmetleri de sunmaktadır. BMW, Türkiye'de BMW ve MINI markalı binek araçların satış ve satış sonrası hizmetlerine ilişkin faaliyet göstermektedir. BMW ayrıca bu araçlar için finansal hizmet, filo hizmeti ve takas hizmeti sunmakta olup mobilite hizmetleri² pazarında faaliyette bulunmamaktadır. BMW'nin Türkiye'de herhangi bir iştiraki ve/veya bağlı ortaklığı bulunmamakta olup BMM Türkiye cirosunu yetkili otomobil bayilerine ve yetkili servislere yaptığı satışlardan elde etmektedir.
- (12) DAIMLER ise binek araç, kamyon, minibüs ve otobüslerin üretimi, satışı ve satış sonrası hizmetleri pazarı ile bu araçların satışını desteklemek amacıyla finansal hizmet ve sigortacılık hizmetleri pazarında faaliyet göstermektedir. DAIMLER ayrıca mobilite hizmetleri pazarında faaliyette bulunmaktadır. Mobilite hizmetleri bakımından, Türkiye'de iştiraki Taxibeat Teknoloji Hizmetleri A.Ş. (TAXIBEAT) aracılığıyla özellikle taksi paylaşım hizmetleri alanında olmak üzere çeşitli mobil uygulamalar geliştirmekte ve pazarlamaktadır³. TAXIBEAT'in faaliyet alanına ilişkin olarak Bildirim Formu ve ek bilgi yazısında yolculuk paylaşımı pazarında faaliyette bulunmak için kurulan TAXIBEAT'in aktif olmadığı, 2016 ve 2017 yıllarında Türkiye'de ciro ele etmediği ifade edilmiştir.
- (13) İşlem konusu OGT'lerin ise otomobil paylaşım hizmetleri, yolculuk paylaşım hizmetleri, park hizmetleri, şarj hizmetleri ve talep üzerine verilen diğer mobilite hizmetleri pazarlarında faaliyetlerde bulunacakları tespit edilmiştir.
- (14) Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, işlem tarafları BMW ve DAIMLER'in dünya çapındaki faaliyetleri arasında (binek araç üretimi, satışı ve satış sonrası hizmetleri, araç finansmanı, mobilite hizmetleri) yatay bir örtüşme olduğu anlaşılmıştır. Tarafların

² Bildirim Formunda BMW'nin iştiraki olan ve otomotiv şarj hizmetleri pazarında faaliyette bulunan ChargeNow'un Türkiye'de faaliyet göstermekle birlikte doğrudan şarj hizmeti sunmadığı ve ciro elde etmediği, bunun yerine elektrikli araçların kabulünü ve talebini artırmak için yerel ortağı (.....) aracılığıyla başvuran modeli (referrer model) uyguladığı ifade edilmiştir.

³ Taxibeat, Intelligent Apps GmbH'nin bir iştiraki olup Mytaxi'ye aittir.

Türkiye faaliyetleri incelendiğinde ise, tarafların Türkiye’de OGT’lere aktaracakları işler arasında herhangi bir örtüşme bulunmadığı görülmüştür. OGT’lere katkıda bulunan işlerin, iki istisna dışında Türkiye’de faaliyeti bulunmadığı belirtilmiş, bu kapsamda ChargeNow ve Mytaxi hakkında yukarıda ilgili bölümlerde yer verilen açıklamalarda bulunulmuştur. Bu kapsamda, OGT’lerin faaliyet kolu olan mobilite hizmetleri pazarı kapsamında BMW’nin mobilite hizmeti sunmadığı, DAIMLER’in ise iştiraki TAXIBEAT aracılığıyla mobilite pazarında faaliyette bulunduğu ancak bu teşebbüsün aktif olarak faaliyette bulunmadığı yakın gelecekte de faaliyette bulunmayacağı anlaşılmıştır. Bu kapsamda Türkiye’de işlem taraflarının faaliyetleri ile OGT’lerin faaliyetleri arasında yatay veya dikey seviyede örtüşme bulunmadığı, işlemin tamamlanmasının ardından Türkiye’de yoğunlaşma artışının yaşanmayacağı tespit edilmiştir.

- (15) Açıklamalar çerçevesinde bildirim konusu işlemin hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi sonucunu doğurmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.
- (16) 2010/4 sayılı Tebliğ’in 13. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bir ortak girişim işleminin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi açısından rekabetçi davranışların koordinasyonu riski taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi de gereklidir. Bir ortak girişimin, bağımsız teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonunu amaçlamış ya da bu sonucu doğurmuş olup olmayacağı iki şekilde belirlenmektedir. Bu hallerden ilkinde bu şekilde bir koordinasyon riski ya da sonucunun bertaraf edilmesi için ana teşebbüslerin ortak girişimin bulunduğu pazardaki faaliyetlerinin önemsiz seviyede kalması veya ana teşebbüslerden sadece birinin bu pazardaki faaliyetlerine devam etmesi gerekir. İkinci durumda ise ana teşebbüslerin ortak girişimin faaliyet göstereceği pazardaki tüm faaliyetlerini ortak girişime devretmeleri sayesinde bu şekilde bir riskin tamamen bertaraf edilmiş olacağı kabul edilmektedir. Ana teşebbüslerin Türkiye’deki faaliyetleri (binek araçların satışı ve satış sonrası hizmetleri ile otomotiv finansmanı pazarları) arasında yatay bir örtüşme bulunmakla birlikte, yeni kurulacak OGT’ler ile işlem taraflarının faaliyetleri arasında Türkiye’de yatay veya dikey seviyede örtüşme bulunmamaktadır. Zira OGT’ler ile işlem taraflarından sadece DAIMLER’in iştiraki TAKSIBEAT’in faaliyetleri arasında yatay örtüşme bulunmakta; ancak TAKSIBEAT Türkiye’de aktif olarak faaliyette bulunmamaktadır⁴. Ek bilgi yazısında ayrıca işlem taraflarının OGT’lerin faaliyet konularını oluşturan beş iş alanındaki mobilite hizmetlerine ilişkin bütün faaliyet ve varlıklarını OGT’lere aktaracakları ve kendilerinin söz konusu faaliyetleri ayrıca yürütmeyecekleri ifade edilmiştir. Dolayısıyla OGT’ler işlem tarafları ile aynı pazarda rekabet halinde bulunmayacaklardır. Tüm bu bilgiler ışığında, bildirim konusu işlemin, koordinasyon riski doğurmayacağı anlaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (17) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

⁴ TAKSIBEAT 2016 ve 2017 yıllarında ciro elde etmemiştir.